

Sammanställning av återrapporeringar utifrån patientperspektivet

Perspektiv	Arbetsområde	Projekt, aktivitet m.m.	Sjukhus eller vårdorganisation
Patientperspektivet	<i>Alkohol</i>	Landstinget har under flera år bedrivit ett alkoholförebyggande arbete i form av bl.a. utbildning i MI ¹ och AUDIT ² . Årliga utbildningssatsningar genomförs i den specialiserade vården och i Primärvården.	Västerbottens läns landsting 2009-2012
		Ett alkoholförebyggande arbete genomförs genom programmet "Drick mindre/AUDIT", vilket är framtaget av Akademiska sjukhuset i Uppsala. Syftet är att identifiera riskfylld alkoholkonsumtion, ge information om riskerna, samt ge råd och motivera patienten till en minskad alkoholkonsumtion.	Lasarettet i Enköping 2008-2011
		Genomförande av riskbruksprojektet TUR (Tidig upptäckt av riskbruk av alkohol).	Landstinget i Östergötland 2009-2012
	<i>Barns hälsa</i>	Genomförande av en randomiserad befolkningsstudie (PRIMROSE). Projektet syftar till primärprevention av barnfetma genom föräldrasamtal på barnvårdscentral om goda matvanor och fysisk aktivitet.	Stockholms läns landsting 2008-2012
		Om det nya interventionsprogrammet har positiva hälsoeffekter och är kostnadseffektivt kan det troligen implementeras på nationell nivå någon gång efter att huvudresultaten publicerats år 2015. Därutöver kan studien bidra med ny kunskap om hur omfattande utbildning och handledning som krävs för att BVC-sjuksköterskor ska uppnå grundläggande skicklighet i motiverande samtal (MI).	
		Barnhälsovården deltar i en multicenterstudie som koordineras i samarbete med Karolinska Institutet och Uppsala universitet. Studien benämns "Primroseprojektet" och påbörjades 2008 och kommer att pågå t.o.m. 2013. Målet med studien är att hejda den negativa utvecklingen av barnfetma genom primärprevention.	Landstinget Sörmland 2009-2012
	<i>Diplomering hälsocentral</i>	Samtliga vårdcentraler inom landstinget ingår i det s.k. "Hälsokoordinatorskonceptet". I början av 2012 blev elva vårdcentraler diplomerade hälsocentraler utifrån det arbete som gjordes året dessförinnan. Det	Landstinget Sörmland 2009-2012

¹ Motiverande samtal.

² The Alcohol Use Identification Test.

	finns definierade kriterier för att bli diplomerad hälsocentral. Möjlighet till diplomering har även getts under 2012.	
<i>Kultur och hälsa</i>	Arbetet med kultur och hälsa, samt hälsofrämjande vårdmiljöer pågår. Landstinget i Östergötland ska pröva möjligheten att integrera kulturaktiviteter som ett verktyg i det hälsofrämjande arbetet.	<i>Landstinget i Östergötland 2009-2012</i>
<i>Levnadsvanor</i>	Spridning av hälsoenkäten SF36 sker inom psykiatrin. Ett flertal koordinatörer inom sjukskrivningsprocessen har valt att använda SF36 som en del av uppföljningen.	<i>Västerbottens läns landsting 2009-2012</i>
	Ett promenadstråk har utformats runt respektive sjukhus avsett för personal, patienter och anhöriga.	<i>Västerbottens läns landsting 2009-2012</i>
	FaR ³ förskrivs främst inom Primärvården, men även inom vissa kliniker inom slutenvården. FaR ingår i <i>Hälsoval</i> och det ges ersättning för varje uppföljt recept. Nätverksträffar för förskrivare och aktivitetsaktörer genomförs kontinuerligt.	<i>Västerbottens läns landsting 2009-2012</i>
	Implementering av rutiner för identifiering av ohälsosamma levnadsvanor inom Primärvården för åtgärder och resultat.	<i>Landstinget Västernorrland 2009-2012</i>
	År 2009 implementerades " <i>Livsstilsformulär/EQ5D</i> " för att kunna mäta patienternas levnadsvanor och följa upp på lasarets-, centrum- och enhetsnivå. Hälsokedjan kallas den rutin som stödjer personal i mötet med patienter som har ohälsosamma levnadsvanor.	<i>Lasarettet i Enköping 2008-2011</i>
	Lasarettet i Enköping har anställt en livsstilskoordinator med uppgift att bl.a. etablera och vidmakthålla en god samverkan mellan lasarettet och Primärvården när det gäller " <i>Hälsokedjan</i> ", samt ge stöd till lasarettets livsstilsteam.	<i>Lasarettet i Enköping 2008-2011</i>

³ Fysisk aktivitet på Recept.

<p>Inom landstinget finns det s.k. <i>Hälsokoordinators-konceptet</i> som är en struktur för arbetet med levnadsvanor och livsstilmönster. Som första prioritet för det hälsofrämjande arbetet ligger Primärvården. Där lyfts hälsofrågorna fram på ett strukturerat sätt i mötet med patienten, och stöttning till patienten ges vid förändring av levnadsvanor där detta är motiverat och önskat av patienten. Detta tillvägagångssätt sker bl.a. genom användandet av <i>"Frågor om din hälsa"</i>.</p> <p>År 2012 startade <i>Ersättning via Hälsoval</i> där insatserna kan följas upp via registrerade KVÅ-koder, samt att utvecklingen av det hälsofrämjande arbetet senare kommer att kunna följas upp. Utvecklingen sker bl.a. i nätverk för hälsokoordinatorer och för medarbetare som arbetar med olika levnadsvanor. Sex olika nätverk träffas två gånger per år för erfarenhetsutbyte och kompetensutveckling.</p>	<p><i>Landstinget Sörmland 2009-2012</i></p>
<p>På samtliga vårdcentraler i länet görs förskrivning av FaR⁴. Förskrivningen av FaR ökar varje år och låg på drygt 2000 efter de tio första månaderna under år 2012.</p>	<p><i>Landstinget Sörmland 2009-2012</i></p>
<p>Levnadsvanedatorerna har introducerats på vårdcentralerna.</p>	<p><i>Landstinget i Östergötland 2009-2012</i></p>
<p>Arbetet med att jobba fram en gemensam dokumentationsmall för levnadsvanor har påbörjats.</p>	<p><i>Landstinget i Östergötland 2009-2012</i></p>
<p>Ett pilotprojekt kring FaR för barn och ungdomar har startats upp.</p>	<p><i>Landstinget i Östergötland 2009-2012</i></p>
<p>Landstinget Blekinge har använt sig av HFS:s patientbroschyr <i>"Testa dina levnadsvanor"</i>. Dessutom har det arbetats fram en lathund/personalhandledning för hur man kan samtala om levnadsvanor på ett bra sätt.</p>	<p><i>Landstinget Blekinge 2009-2012</i></p>
<p>Sedan 2011 finns ett hälsoteam på alla skånska enheter inom Capio Närsjukvård där alla blandade yrkeskategorier finns representerade. Syftet med dessa hälsoteam är att finna nya strategier och skapa rutiner i det dagliga arbetet för det hälsofrämjande arbetet så att patienten kan få den bästa hälsofrämjande åtgärden. Teamet ska också vara "experter" inom levnadsvanorna och</p>	<p><i>Capio Närsjukvård 2009-2012</i></p>

⁴ Fysisk aktivitet på Recept.

därmed kunna erbjuda kvalificerat rådgivande samtal till patienterna enligt *Socialstyrelsens riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder*.

Ett informationstillfälle med en folkhälsostateg har genomförts inom Catio Närsjukvård i både Blekinge och Halland där goda exempel från de skånska enheterna varit i fokus, samt *Socialstyrelsens riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder*. Hälsoteam har bildats i både Blekinge och Halland.

	Inom Catio Närsjukvård i Örebro län ges, i de fall där det är relevant, råd om levnadsvanor, FaR ⁵ skrivs om patienten är motiverad och intresserad och viktgrupper erbjuds. Det finns en tobakspreventiv enhet, mediciner för tobak och alkohol skrivs ut, det erbjuds stöd från kommunen, beroendecentrum eller egen uppföljning.	<i>Catio Närsjukvård 2009-2012</i>
<i>Medarbetar- utbildning</i>	Utbildning i MI ⁶ för förskrivning av FaR ⁷ och vid tobakssamtal har genomförts. Utbildningen har skett i flera omgångar. Utöver detta har personal utbildats i FYSS ⁸ /FaR för att öka förskrivningen.	<i>Lasarettet i Enköping 2008-2011</i>
	Landstinget i Sörmland samarbetar med Västmanlands läns landsting kring utvecklandet av arbetet med hälsofrågor, bl.a. gällande utbildningsfrågor. Detta har lett till att ett startande av utbildningen <i>Sjukdomsförebyggande metoder (7.5p)</i> .	<i>Landstinget Sörmland 2009-2012</i>
	Utbildning i MI (2 dagar) erbjuds kontinuerligt under året till behandlande personal. Utöver detta erbjuds även en fördjupningsutbildning inom MI (1 dag) vid återkommande tillfällen under året.	<i>Landstinget Sörmland 2009-2012</i>
	Strukturerade tabeller för dokumentation av levnadsvanor i journalsystem har tagits fram.	<i>Landstinget Blekinge 2009-2012</i>
	Utbildning i MI ⁹ , fysisk aktivitet och tobak har genomförts. Dessutom har landstinget försökt att tillgodose utbildningsbehovet.	<i>Landstinget Blekinge 2009-2012</i>

⁵ Fysisk aktivitet på Recept.

⁶ Motiverande samtal.

⁷ Fysisk aktivitet på Recept.

⁸ Fysisk aktivitet i Sjukdomsprevention och Sjukdomsbehandling.

⁹ Motiverande samtal.

	Genomfört ett intensifierat dialogarbete med verksamheterna för att ge en god bild av var de befinner sig i sitt hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete. Detta i syfte att skapa ett varierat antal utbildningsinsatser.	<i>Landstinget Blekinge 2009-2012</i>
	I Skåne anordnas utbildningar som ska skapa en gemensam grund i det hälsofrämjande arbetet. Dessa utbildningar är inom tobak (diplomerad tobaksavvänjare), alkohol (AUDIT ¹⁰ /DUDIT ¹¹), fysisk aktivitet (FaR), matvanor och grundutbildning inom MI.	<i>Capio Närsjukvård 2009-2012</i>
<i>Patient- utbildning</i>	Patientskolor i syfte att stimulera och tillvarata patientens kraft och initiativ i arbetet med sin egen hälsa genomförs. Dessa patientskolor finns inom diagnosgrupperna diabetes, hjärta/kärl, KOL ¹² , TIA ¹³ , samt som en anhörigutbildning vid stroke.	<i>Lasarettet i Enköping 2008-2011</i>
	Med projektet "Bättre HbA1c på KSS" har patienten gjorts delaktig i sin egen vård och behandling genom att använda <i>Kompassen</i> – ett arbetsmaterial som patienten själv äger och tar med sig på alla sina besök inom sjukvården. Även FaR ¹⁴ ordinationer och mätning av PROM ¹⁵ ingår i materialet.	<i>Skaraborgs sjukhus 2008-2011</i>
	Inom det befintliga vårdprogrammet för strokepatienter genomförs uppföljning av patienters hälsoupplevelse på sjukhuset.	<i>Västerviks sjukhus 2008-2011</i>
<i>Psykisk hälsa</i>	De senaste åren har utbildningar i "Beardslees familjeintervention" och "Föra barnen på tal" genomförts. Stöd ges till de sorgegrupper som anordnas av sjukhuskyrkan på Norrlands universitetssjukhus. Stöd och utveckling sker av första linjens insatser till barn och unga som söker för lättare psykisk ohälsa. Utbildning kopplat till arbete med våldutsatta kvinnor och barn finns framtaget. Dessutom genomfördes hösten 2012 en nationell konferens, "Psykisk hälsa hela livet", i Skellefteå med fokus på hälsofrämjande insatser.	<i>Västerbottens läns landsting 2009-2012</i>
	Genomförande av projektet "Noll självmord i Stockholms läns". Målet med projektet var att höja kompetensen för att tidigt upptäcka självmordsproblematik samt bemöta och behandla självmordsbenägna patienter inom	<i>Stockholms läns landsting 2008-2012</i>

¹⁰ The Alcohol Use Identification Test.

¹¹ Drug Use Disorder Identification Test.

¹² Kronisk Obstruktiv Lungsjukdom.

¹³ Transitorisk Ischemisk Attack.

¹⁴ Fysisk aktivitet på Recept.

¹⁵ Patient Reported Outcome Measures.

	allmänpsykiatri, barn- och ungdomspsykiatri och primärvården, samt klienter inom socialtjänsten. Målet var också att utveckla samarbetsformer och utveckla vårdkedjan mellan allmänpsykiatri, barn- och ungdomspsykiatri och primärvården, samt klienter inom socialtjänsten.	
<i>Tobak</i>	Regelbundna diplomeringsutbildningar till tobaksavvänjare erhålls. Specialistheter i form av Tobakspreventiva mottagningar finns på länets tre sjukhus där det även finns aktiva arbetsgrupper för det tobaksförebyggande arbetet. Pågående framtagning av handlingsplan utformas för att alla opererade verksamheter så långt som möjligt ska kräva rökpaus i samband med operation. Därutöver arbetas även ett kompletterande stöd för att sluta röka fram under "Mina vårdkontakter".	<i>Västerbottens läns landsting 2009-2012</i>
	Rutiner för rökfrihet inför operation har införts på alla sjukhus i länet.	<i>Landstinget Västernorrland 2009-2012</i>
	Det pågår ett aktivt arbete med rökstopp inför en planerad operation. Inom ramen för arbetet har följande genomförts; journalgranskning, rutiner har skapats, värdeflödesanalyser, utbildning av berörd personal och framtagande av informationsmaterial m.m.	<i>Lasarettet i Enköping 2008-2011</i>
	Arbetet med att införa ett strukturerat sätt att erbjuda stöd för rökavvänjning i samband med operation är infört på länets samtliga tre sjukhus. Detta arbete bygger på ett samarbete mellan tobaksavvänjare på vårdcentralerna och nyinrättade funktioner för tobaksavvänjning som finns på de tre sjukhusen i länet.	<i>Landstinget Sörmland 2009-2012</i>
	Ett projekt gällande tobaksfri i samband med operation har påbörjats.	<i>Landstinget i Östergötland 2009-2012</i>
	Insatser görs för att få ett rökfritt sjukhus. Dessa insatser är bl.a. utbildning för SU:s chefer, förbättrad skyltning, förbättrad placering av askkoppar och rökkurer, samt utbildning av personal i tobaksavvänjningsmetodik. Utöver detta erbjuds patienter tobaksavvänjningsstöd.	<i>Sahlgrenska universitets- sjukhus 2008-2011</i>

	<p>Försöksverksamhet på hjärtmottagningen pågår i syfte att hjälpa patienter som ska genomgå en planerad kranskärlröntgen att sluta använda tobak. Utöver detta prövas en modell för att hjälpa patienter som slutat röka, under inläggning på hjärtavdelningen, att förbli rökfria.</p>	<p><i>Sahlgrenska universitets-sjukhus 2008-2011</i></p>
	<p>Rökavvänjningsstöd för patienter som ska genomgå en planerad operation, vilket sedan har lett till att sjukhuset arbetar med rökstopp i samband med operation på rutin.</p>	<p><i>Sahlgrenska universitets-sjukhus 2008-2011</i></p>
	<p>Region Halland avslutade sin första fyraårsperiod som medlem i nätverket HFS år 2011. Här delges därför en kort sammanfattning av deras slutrapportering av inträdesprojektet <i>Tobaksfri i samband med operation:</i></p> <p>Projektets mål var att patienter på Hallands sjukhus i Halmstad snabbare skulle tillfriskna efter operation och att resultatet av operation skulle bli bättre. För att uppnå resultatet skulle patienter, som sannolikt eller säkert skulle opereras, stimuleras till rökstopp. Patienter med särskilt behov av rökslutarstöd skulle hänvisas till sin valda vårdenhet i Närsjukvården, och en broschyr som beskrev värdet av rökstopp skulle tas fram.</p> <p>Efter att projektet slutförts tog Närsjukvården och Hallands sjukhus fram en gemensam rutin för arbetet med tobaksfri operation. I maj 2012 infördes rutinen.</p>	<p><i>Region Halland 2008-2011</i></p>
<i>Äldres hälsa</i>	<p>Landstinget Sörmland är ett av fyra landsting som deltar i FHI:s projekt om hälsosamt åldrande. I detta projekt sker en samverkan mellan landsting och kommuner. Inom projektet ger MI-lärare handledning i motiverande samtal (MI). Dessutom kodar samtlig personal sina MI-samtal utifrån en speciell modell på Karolinska Institutet.</p>	<p><i>Landstinget Sörmland 2009-2012</i></p>